

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Надія ДМИТРЕНКО
(протокол «01» вересня 2026 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

^{*} (обов'язкова навчальна дисципліна)

ВЕТЕРИНАРНА ФАРМАКОЛОГІЯ, ТОКСИКОЛОГІЯ ТА ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ

освітньо-професійна програма Хвороби дрібних тварин

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарія

рівень вищої освіти другий (магістерський)

факультет ветеринарної медицини

Полтава

2026–2027 н.р./2027–2028 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Хвороби дрібних тварин» спеціальності 211 Ветеринарна медицина
Мова викладання державна

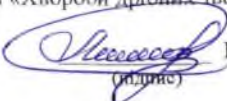
Розробник: Канівець Наталія, доцент кафедри, канд. вет. н., доцент

« 01 » вересня 2026 року

 Наталія КАНІВЕЦЬ
(підпис)

Погоджено гарантом освітньої програми «Хвороби дрібних тварин»

« 01 » вересня 2026 року

 Віталій МЕЛЬНИЧУК
(підпис)

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»

протокол 01 вересня 2026 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

 Надія ДМИТРЕНКО
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти		
Загальна кількість годин	270		
Кількість кредитів	9,0		
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова		
Рік навчання (шифр курсу)	211ВМ мд 2024[3](ДТ)		
Семестр	5-й	6-й	7-й
Лекції (годин)	16	16	16
Лабораторні заняття (годин)	28	28	28
Самостійна робота (годин)	46	46	46
у т. ч. індивідуальні завдання (вказати форму), годин	—	—	—
Форма семестрового контролю	залік	екзамен	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок щодо раціонального, безпечного та ефективного застосування лікарських засобів (як синтетичного, так і рослинного походження) для лікування й профілактики хвороб тварин, а також у засвоєнні методів діагностики, терапії та профілактики отруєнь тварин.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами для вивчення навчальної дисципліни: Латинська мова, Фізіологія тварин, Гігієна і добробут тварин, Ветеринарна вірусологія.

4. Компетентності:

– загальні:

ЗК2 – здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел;

ЗК4 – знання та розуміння предметної галузі та професії;

ЗК12 – прагнення до збереження навколишнього середовища;

ЗК14 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК15 – здатність приймати обґрунтовані рішення.

– фахові:

ФК2 – здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності;

ФК4 – здатність проводити клінічні дослідження з метою;

ФК6 – здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;

ФК7 – здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати;

ФК8 – здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу;

ФК16 – здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а

також матеріалами та засобами ветеринарного призначення;

ФК21 – здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів;

ФК22 – здатність встановлювати особливості гомеостазу в організмі дрібних тварин. Розуміти причинно-наслідкові механізми змін гомеостазу організму, диференціювати етіологічні та патологічні чинники захворювань;

ФК23 – здатність проводити обґрунтований підбір кормів а також лікувальних і профілактичних засобів для дрібних тварин залежно від їх виду, статі, фізіологічного стану та особливостей утримання.

5. Програмні результати навчання:

ПРН3 – установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень;

ПРН6 – розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини;

ПРН16 – знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин;

ПРН25 – грамотно інтерпретувати результати діагностичних досліджень дрібних тварин за різних патологій.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН3	розуміти зв'язок між клінічними ознаками та лабораторними показниками за отруєнь
	вміти аналізувати та інтерпретувати показники лабораторних досліджень біологічних рідин
ПРН 6	знати основні поняття при виготовленні лікарських форм
	володіти основними прийомами зберігання лікарських рослин
	розуміти взаємодію рослин з різними рідинами
ПРН16	знати основні групи фармацевтичних засобів, біопрепаратів
	володіти різними техніками введення ліків в організм тварин
	розуміти механізм дії ліків та їх дію на організм тварин
ПРН25	аналізувати зміни показники біологічних рідин за різних патологій тварин
	розуміти взаємодію змін клінічних та лабораторних показників за різних патологій дрібних тварин

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування); практичні методи (лабораторні роботи); методи усного контролю (опитування; колоквіум).

7. Програма навчальної дисципліни:

- Тема 1** *Рослини, які проявляють протизапальні властивості, містять слизи, мають відхаркувальні властивості, діють сечогінно, які впливають на серцево-судинну систему*
 Рослини, що мають в'язучу, протизапальну дію. Рослини, що містять слизи. Рослини, що діють відхаркуюче, сечогінно за уролітіазу: брусниця, бузина, лопух, хвощ, барбарис, береза, кукурудза звичайна. Рослини, які містять серцеві глікозиди: наперстянка, горицвіт, конвалія.
- Тема 2** *Рослини, що впливають на апарат травлення*
 Рослини, що стимулюють травлення, жовчогінні, слизові та мають послаблюючу дію. Аїр, барвінок, кульбаба, осот, крушина, соняшник, морква посівна, шипшина.
- Тема 3** *Рослини, рекомендовані для зовнішнього застосування. Рослини, що скорочують м'язи матки і мають кровоспинні властивості*
 Рослини, що використовуються зовні, та рослини, що використовують для профілактики та лікування кровотеч: гадючник, гірчиця, евкаліпт, обліпиха, чемериця, чистотіл, кропива дводомна, шипшина. Рослини, що діють на м'язи матки: пижмо звичайне, грицики, маткові ріжки.
- Тема 4** *Рослини, що діють на центральну нервову систему*
 Рослини, що діють на ЦНС містять протиспазматичні та регулюючу дію залоз внутрішньої секреції: аралія, елеутерокок, ефедра, женьшень, лимонник, беладонна.
- Тема 5** *Загальна фармакологія*
 Шляхи введення ліків в організм тварин. Фізико-хімічні фактори транспортування ліків через клітинні мембрани. Розподіл лікарських речовин в організмі тварин. Біотрансформація лікарських речовин в організмі тварин. Виведення (елімінація) лікарських речовин з організму тварин. Види дії лікарських речовин. Механізм дії ліків. Фактори, що впливають на фармакологічну активність ліків. Взаємодія лікарських засобів.
- Тема 6** *Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів*
 Засоби для наркозу (інгаляційного і неінгаляційного наркозу). Седативні засоби. Ліки, що проявляють протисудомні властивості та їх вплив на організм тварин. Психотропні засоби. Нейролептичні засоби (похідні фенотіазіну, похідні бутерофену, алкалоїди раувольфової зміїної).
- Тема 7** *Фармакологія знеболюючих засобів. Протизапальні та протиалергічні засоби. Фармакологія аналептиків, психостимуляторів*
 Анальгезуючі засоби (наркотичні анальгетики, ненаркотичні анальгетики (нестиродні протизапальні засоби)). Психостимулятори.

Загальнотонізуючі та аналептики.

Тема 8 *Адренергічні та холінергічні речовини*

Фармакологія холінолітиків. Будова адренергічного синапсу. Фармакологія адреноміметиків. Фармакологія адренолітиків. Засоби холіноміметичної дії (М- і Н-холіноміметики). Засоби холінолітичної дії (М- і Н-холінолітики, гангліоблокатори, міорелаксанти). Засоби адреноміметичної дії (прямої та непрямой дії). Засоби адренолітичної дії. Антигістамінні.

Тема 9 *Засоби, що пригнічують чутливі нерви (місцевоанестезуючі, пом'якшуючі, в'язуючі, обволікаючі, адсорбуючі). Засоби, що збуджують чутливі рецептори (подразнюючі)*

Місцевоанестезуючі, пом'якшуючі, обволікаючі, в'язуючі (органічної та неорганічної природи) і адсорбуючі засоби. Подразнювальні засоби. Ефірні олії.

Тема 10 *Препарати, що впливають на серцево-судинну систему*

Серцеві глікозиди (препарати наперстянки, горицвіту, конвалії, строфанту). Засоби, що нормалізують ритм серцевих скорочень.

Тема 11 *Препарати, що діють на дихання. Сечогінні засоби*

Спазмолітичні засоби. Бронхолітичні. Відхаркувальні. Препарати, що застосовуються за набряку легень. Діуретичні засоби.

Тема 12 *Препарати, що впливають на функції органів травлення. Жовчогінні засоби*

Блювальні засоби. Проносні. Гіркоти. Засоби, що стимулюють функцію печінки (жовчогінні). Гепатопротектори. Бактеріальні. Регідратаційні.

Тема 13 *Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові*

Антиагреганти. Антикоагулянти. Коагулянти. Замінники крові (білкові, сольові, колоїдні). Засоби, що впливають на імунні процеси.

Тема 14 *Дезінфікуючі та антисептичні препарати*

Препарати йоду. Препарати групи формальдегіду. Препарати аліфатичного ряду (спирт). Дезінфікуючі та антисептичні препарати: детергенти, речовини, що віддають кисень, луги, кислоти, препарати солей важких металів. Препарати хлору. Мила та миючі засоби. Луги і кислоти. Феноли, крезолі та їх похідні. Четвертинні амонні сполуки. Препарати каліюперманшганат, перекису водню.

Тема 15 *Антибіотики: загальна характеристика різних груп, історія, класифікація за дією, дозуванням. Антибіотики групи пеніцилінів та цефалоспоринів*

Напівсинтетичні вузького спектру дії (антистафілококові пеніциліназорезистентні пеніциліни). Напівсинтетичні широкого спектру протимікробної дії. Інгібітори бета-лактамаз («захищені» пеніциліни). Антибіотики цефалоспоринового ряду.

Тема 16 *Групи левоміцетинів, тетрациклінів, макролідів, аміноглікозидів, полієнів, поліпептидів, фітонцидів, антибіотики тваринного*

походження та різних хімічних груп. Хіміотерапевтичні препарати: сульфаніламідні препарати, похідні нітрофурану та хіноліну

Аміноглікозиди. Тетрацикліни. Левоміцетини (хлорамфеніколи та флуорфеніколи). Макроліди та азаліди. Поліміксини (поліпептидні антибіотики). Фторхінолони. Авермектини. Антибіотики різних груп. Антибіотики фунгіцидної дії. Кормові антибіотики. Фітонциди. Нітрофурани. Сульфаніламідни.

Тема 17 *Протипаразитарні, протипротозойні, противірусні речовини, кокцидіостатики та протигрибкові. Дератизаційні, фунгіцидні та інсектицидні препарати*

Атипротозойні засоби. Еймеріостатичні засоби. Противірусні лікарські засоби. Протигрибкові засоби. Інсектицидні та дератизаційні засоби.

Тема 18 *Вітамінні препарати (жиророзчинні та водорозчинні). Біогенні стимулятори (ферментні, тканинні, амінокислотні препарати)*

Препарати вітамінів А, Д, Е, К. Препарати вітамінів групи В, вітаміну С. Полівітамінні препарати.

Тема 19 *Гормональні препарати гіпофіза, підшлункової, щитоподібної та щитоподібної залоз. Препарати гормонів наднирників, препарати статевих гормонів*

Естрогени. Гестагени. Андрогени. Препарати гормонів підшлункової залози. Глюкокортикоїди. Мінералокортикоїди. Препарати гормонів гіпофізу. Препарати гормонів щитоподібної залози.

Тема 20 *Загальна токсикологія*

Завдання та об'єкти ветеринарної токсикології. Заходи безпеки. Історія розвитку токсикології. Розкриття змісту та об'єктів ветеринарної токсикології, опис основних аспектів історії токсикології, заходи безпеки за токсикологічних досліджень. Токсикодинаміка та токсикокінетика. Токсикометрія отруйних речовин. Відбір патологічного матеріалу, кормів та води для хіміко-токсикологічних досліджень. Попередній токсикологічний аналіз досліджуваного матеріалу. Хіміко-біологічна та патохімічна класифікація отрут.

Тема 21 *Токсикологія пестицидів*

Вивчення токсикодинаміки пестицидів, класифікація окремих груп. Токсикологія фосфорорганічних та хлорорганічних сполук, похідних фенолу та синтетичних піретроїдів, гербіцидів та регуляторів росту рослин, карбаматів (похідних сечовини), зооцидів різних груп. Особливості токсикодинаміки у теплокровних шкідників (гризунів), перспективи дератизації.

Тема 22 *Токсикологія мінеральних сполук та преміксів*

Токсикологія карбаміду і солей амонію. Токсикологія сполук важких металів, токсикологічна характеристика сполук кадмію, селену. Отруєння тварин фтором та арсеном. Отруєння тварин кухонною сіллю.

Тема 23 *Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження*

Токсичні процеси при вживанні отруйних рослин. Клініка та патологоанатомічні зміни. Отруєння тварин рослинами, що містять тіо-,

ціаноглікозиди та похідні кумарину. Отруєння тварин рослинами, що порушують вуглеводний обмін. Принципи порушення вуглеводного обміну у свійських тварин, обмін азоту. Отруєння нітратами та нітритами. Мікотоксикози тварин. Отрути тваринного походження.

Тема 24 Токсикологія бойових отруйних речовин

Історія бойових отруйних речовин. Сучасні бойові отруйні речовини. Токсикологічна та етична характеристика бойових отруйних речовин в розрізі міжнародного законодавства. Перша допомога за отруєння бойовими отруйними речовинами.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (211ВМ_мд_2024[3])(ДТ)			
	усього	у тому числі		
		л	лаб.	с.р.
Тема 1. Рослини, які проявляють протизапальні властивості, містять слизи, мають відхаркувальні властивості, діють сечогінно, які впливають на серцево-судинну систему	12	2	4	6
Тема 2. Рослини, що впливають на апарат травлення	12	2	4	6
Тема 3. Рослини, рекомендовані для зовнішнього застосування. Рослини, що скорочують м'язи матки і мають кровоспинні властивості	12	2	4	6
Тема 4. Рослини, що діють на центральну нервову систему	12	2	4	6
Тема 5. Загальна фармакологія	10	2	4	4
Тема 6. Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів	12	2	4	6
Тема 7. Фармакологія знеболюючих засобів. ротизапальні та протиалергічні засоби. Фармакологія аналептиків, психостимуляторів	10	2	2	6
Тема 8. Адренергічні та холінергічні речовини	10	2	2	6
Разом за 5-й семестр	90	16	28	46
Тема 9. Засоби, що пригнічують чутливі нерви (місцевоанестизуючі, пом'якшуючі, в'язучі, обволікаючі, адсорбуючі). Засоби, що збуджують чутливі рецептори (подразнюючі)	8	2	2	4
Тема 10. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему	10	2	2	6
Тема 11. Препарати, що діють на дихання. Сечогінні засоби	12	2	4	6

Тема 12. Препарати, що впливають на функції органів травлення. Жовчогінні засоби	12	2	4	6
Тема 13. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові	12	2	4	6
Тема 14. Дезінфікуючі та антисептичні препарати	12	2	4	6
Тема 15. Антибіотики: загальна характеристика різних груп, історія, класифікація за дією, дозуванням. Антибіотики групи пеніцилінів та цефалоспоринів	12	2	4	6
Тема 16. Групи левоміцетинів, тетрациклінів, макролідів, аміноглікозидів, полієнів, поліпептидів, фітонцидів, антибіотики тваринного походження та різних хімічних груп. Хіміотерапевтичні препарати: сульфаніламідні препарати, похідні нітрофурану та хіноліну	12	2	4	6
Разом за 6-й семестр	90	8	28	46
Тема 17. Протипаразитарні, протипротозойні, противірусні речовини, кокцидіостатики та протигрибкові. Дератизаційні, фунгіцидні та інсектицидні препарати	12	2	4	6
Тема 18. Вітамінні препарати (жиророзчинні та водорозчинні). Біогенні стимулятори (ферментні, тканинні, амінокислотні препарати	10	2	2	6
Тема 19. Гормональні препарати гіпофіза, підшлункової, прищитоподібної та щитоподібної залоз. Препарати гормонів наднирників, препарати статевих гормонів	10	2	2	6
Тема 20. Загальна токсикологія	10	2	4	4
Тема 21. Токсикологія пестицидів	12	2	4	6
Тема 22. Токсикологія мінеральних сполук та преміксів	12	2	4	6
Тема 23. Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження	12	2	4	6
Тема 24. Токсикологія бойових отруйних речовин	12	2	4	6
Разом за 7-й семестр	90	16	28	46
Індивідуальні завдання або (у т. ч. індивідуальні завдання)	—	—	—	—
Усього годин	270	48	84	138

8. Теми лабораторних занять

Назва теми	Кількість годин денна
------------	--------------------------

	211BM_мд_2024 [3](ДТ)
Тема 1. Рослини, які проявляють протизапальні властивості, містять слизи, мають відхаркувальні властивості, діють сечогінно, які впливають на серцево-судинну систему	4
Тема 2. Рослини, що впливають на апарат травлення	4
Тема 3. Рослини, рекомендовані для зовнішнього застосування. Рослини, що скорочують м'язи матки і мають кровоспинні властивості	4
Тема 4. Рослини, що діють на центральну нервову систему	4
Тема 5. Загальна фармакологія	4
Тема 6. Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів	4
Тема 7. Фармакологія знеболюючих засобів. Протизапальні та протиалергічні засоби. Фармакологія аналептиків, психостимуляторів	2
Тема 8. Адренергічні та холінергічні речовини	2
Разом за 5-й семестр	28
Тема 9. Засоби, що пригнічують чутливі нерви (місцевоанестезуючі, пом'якшуючі, в'яжучі, обволікаючі, адсорбуючі). Засоби, що збуджують чутливі рецептори (подразнюючі)	2
Тема 10. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему	2
Тема 11. Препарати, що діють на дихання. Сечогінні засоби	4
Тема 12. Препарати, що впливають на функції органів травлення. Жовчогінні засоби	4
Тема 13. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові	4
Тема 14. Дезінфікуючі та антисептичні препарати	4
Тема 15. Антибіотики: загальна характеристика різних груп, історія, класифікація за дією, дозуванням. Антибіотики групи пеніцилінів та цефалоспоринів	4
Тема 16. Групи левоміцетинів, тетрациклінів, макролідів, аміноглікозидів, полієнів, поліпептидів, фітонцидів, антибіотики тваринного походження та різних хімічних груп. Хіміотерапевтичні препарати: сульфаніламідні препарати, похідні нітрофурану та хіноліну	4
Разом за 6-й семестр	28
Тема 17. Протипаразитарні, протипротозойні, противірусні речовини, кокцидіостатики та протигрибкові. Дератизаційні, фунгіцидні та інсектицидні препарати	4
Тема 18. Вітамінні препарати (жиророзчинні та водорозчинні). Біогенні стимулятори (ферментні, тканинні, амінокислотні препарати	2

Тема 19. Гормональні препарати гіпофіза, підшлункової, прищитоподібної та щитоподібної залоз. Препарати гормонів наднирників, препарати статевих гормонів	2
Тема 20. Загальна токсикологія	4
Тема 21. Токсикологія пестицидів	4
Тема 22. Токсикологія мінеральних сполук та преміксів	4
Тема 23. Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження	4
Тема 24. Токсикологія бойових отруйних речовин	4
Разом за 7-й семестр	28
Разом	84

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин денна 211BM_мд_2024 [3](ДТ)
Тема 1. Рослини, які проявляють протизапальні властивості, містять слизи, мають відхаркувальні властивості, діють сечогінно, які впливають на серцево-судинну систему – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 2. Рослини, що впливають на апарат травлення – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 3. Рослини, рекомендовані для зовнішнього застосування. Рослини, що скорочують м'язи матки і мають кровоспинні властивості – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 4. Рослини, що діють на центральну нервову систему – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 5. Загальна фармакологія – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 2 заняття по 1 год)	4
Тема 6. Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 7. Фармакологія знеболюючих засобів. Протизапальні та протиалергічні засоби. Фармакологія аналептиків, психостимуляторів – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 1 заняття по 2 год)	6

– підготовка мультимедійної презентації – 2 год (за 5 слайдів)	
Тема 8. Адренергічні та холінергічні речовини – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 1 заняття по 2 год) – підготовка мультимедійної презентації – 2 год (за 5 слайдів)	6
Разом за 5-й семестр	46
Тема 9. Засоби, що пригнічують чутливі нерви (місцевоанестезуючі, пом'якшуючі, в'язучі, обволікаючі, адсорбуючі). Засоби, що збуджують чутливі рецептори (подразнюючі) – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 1 заняття по 2 год)	4
Тема 10. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 1 заняття по 2 год) – підготовка мультимедійної презентації – 2 год (за 5 слайдів)	6
Тема 11. Препарати, що діють на дихання. Сечогінні засоби – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 12. Препарати, що впливають на функції органів травлення. Жовчогінні засоби – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 13. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 14. Дезінфікуючі та антисептичні препарати – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 15. Антибіотики: загальна характеристика різних груп, історія, класифікація за дією, дозуванням. Антибіотики групи пеніцилінів та цефалоспоринів – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 16. Групи левоміцетинів, тетрациклінів, макролідів, аміноглікозидів, полієнів, поліпептидів, фітонцидів, антибіотики тваринного походження та різних хімічних груп. Хіміотерапевтичні препарати: сульфаніламідні препарати, похідні нітрофурану та хіноліну – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Разом за 6-й семестр	46

Тема 17. Протипаразитарні, протипротоzoйні, противірусні речовини, кокцидіостатики та протигрибкові. Дератизаційні, фунгіцидні та інсектицидні препарати – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 18. Вітамінні препарати (жиророзчинні та водорозчинні). Біогенні стимулятори (ферментні, тканинні, амінокислотні препарати) – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 1 заняття по 2 год) – підготовка мультимедійної презентації – 2 год (за 5 слайдів)	6
Тема 19. Гормональні препарати гіпофіза, підшлункової, прищитоподібної та щитоподібної залоз. Препарати гормонів наднирників, препарати статевих гормонів – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 1 заняття по 2 год) – підготовка мультимедійної презентації – 2 год (за 5 слайдів)	6
Тема 20. Загальна токсикологія – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 2 год (за 2 заняття по 1 год)	4
Тема 21. Токсикологія пестицидів – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 22. Токсикологія мінеральних сполук та преміксів – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 23. Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Тема 24. Токсикологія бойових отруйних речовин – опрацювання теми, винесеної на самостійне вивчення – 2 год – підготовка до лабораторного заняття – 4 год (за 2 заняття по 2 год)	6
Разом за 7-й семестр	46
Разом	138

10. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань не передбачено навчальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРНЗ Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень	<i>Поточний:</i> опитування (у т.ч. колоквіум), виконання завдань лабораторної роботи <i>Семестровий:</i> залік, екзамен <i>*Розв'язування тестів</i>

ПРН6 Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини	<i>Поточний:</i> опитування (у т.ч. колоквіум), виконання завдань лабораторної роботи <i>Семестровий:</i> залік, екзамен <i>*Розв'язування тестів</i>
ПРН16 Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин	<i>Поточний:</i> опитування (у т.ч. колоквіум), виконання завдань лабораторної роботи <i>Семестровий:</i> залік, екзамен <i>*Розв'язування тестів</i>
ПРН25 Грамотно інтерпретувати результати діагностичних досліджень дрібних тварин за різних патологій	<i>Поточний:</i> опитування (у т.ч. колоквіум), виконання завдань лабораторної роботи <i>Семестровий:</i> залік, екзамен <i>*Розв'язування тестів</i>

* за потребою (в разі дистанційного навчання)

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання завдань лабораторної роботи	Виконання самостійної роботи (опитування)	колоквіум (контрольне опитування)	екзамен	
Тема 1. Рослини, які проявляють протизапальні властивості, містять слизи, мають відхаркувальні властивості, діють сечогінно, які впливають на серцево-судинну систему	4	5	20	–	9
Тема 2. Рослини, що впливають на апарат травлення	2	5		–	7
Тема 3. Рослини, рекомендовані для зовнішнього застосування. Рослини, що скорочують м'язи матки і мають кровоспинні властивості	2	5		–	7
Тема 4. Рослини, що діють на центральну нервову систему	2	5		–	27
Тема 5. Загальна фармакологія	2	5	–	–	7
Тема 6. Наркозні препарати. Фармакологія інгаляційних та неінгаляційних наркозних препаратів	4	5	20	–	9
Тема 7. Фармакологія знеболюючих засобів. ротизапальні та протиалергічні засоби. Фармакологія аналептиків, психостимуляторів	2	5		–	7
Тема 8. Адренергічні та холінергічні речовини	2	5		–	27
Разом за 5-й семестр	20	40	40	–	100
Тема 9. Засоби, що пригнічують чутливі нерви (місцевоанестезуючі, пом'якшуючі, в'яжучі, обволікаючі, адсорбуючі). Засоби, що збуджують чутливі рецептори (подрознюючі	2	5		–	7

Тема 10. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему	2	5	10	–	7
Тема 11. Препарати, що діють на дихання. Сечогінні засоби	2	5		–	7
Тема 12. Препарати, що впливають на функції органів травлення. Жовчогінні засоби	2	5		–	7
Тема 13. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові	2	5		–	17
Тема 14. Дезінфікуючі та антисептичні препарати	4	5	10	–	9
Тема 15. Антибіотики: загальна характеристика різних груп, історія, класифікація за дією, дозуванням. Антибіотики групи пеніцилінів та цефалоспоринів	4	5		–	9
Тема 16. Групи левоміцетинів, тетрациклінів, макролідів, аміноглікозидів, полієнів, поліпептидів, фітонцидів, антибіотики тваринного походження та різних хімічних груп. Хіміотерапевтичні препарати: сульфаніламідні препарати, похідні нітрофурану та хіноліну	2	5		–	17
Екзамен	–	–	–	20	20
Разом за 6-й семестр	20	40	20	20	100
Тема 17. Протипаразитарні, протипротозойні, противірусні речовини, кокцидіостатики та протигрибкові. Дератизаційні, фунгіцидні та інсектицидні препарати	4	5	10	–	9
Тема 18. Вітамінні препарати (жиророзчинні та водорозчинні). Біогенні стимулятори (ферментні, тканинні, амінокислотні препарати	2	5		–	7
Тема 19. Гормональні препарати гіпофіза, підшлункової, прищитоподібної та щитоподібної залоз. Препарати гормонів наднирників, препарати статевих гормонів	2	5		–	17
Тема 20. Загальна токсикологія	4	5	10	–	9
Тема 21. Токсикологія пестицидів	2	5		–	7
Тема 22. Токсикологія мінеральних сполук та преміксів	2	5		–	7
Тема 23. Фітотоксикози, мікотоксикози, отрути тваринного походження	2	5		–	7
Тема 24. Токсикологія бойових отруйних речовин	2	5		–	17
Екзамен	–	–	–	20	20
Разом за 7-й семестр	20	40	20	20	100

**Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань лабораторної роботи (для Тем 1,6,14,15,17,20)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4 (максимальна)	здобувач у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом за темою лабораторної роботи. Безпомилково й самостійно виконує всі завдання (правильно виписує рецепти, проводить розрахунки доз чи концентрацій токсикантів, ідентифікує лікарські рослини тощо). Демонструє високий рівень професійного мислення, чітко відповідає на контрольні запитання.
3	здобувач добре розуміє теоретичний матеріал, але при відповіді може припуститися несуттєвих неточностей. У техніці виписування рецептів чи описі фармакологічної дії були допущені поодинокі дрібні помилки, які студент здатний виправити після вказівок викладача. Висновки до лабораторної роботи правильні, але мають дещо узагальнений характер
2	здобувач володіє лише основним (мінімальним) теоретичним матеріалом, фрагментарно орієнтується в темі. При виконанні роботи з дозуванням, класифікацією лікарських засобів або отрут припускається суттєвих помилок. Потребує постійної допомоги викладача. Висновок до лабораторної роботи формулює поверхнево або неповністю відображає сутність проведеної роботи.
1 (мінімальна)	здобувач має вкрай слабкі, уривчасті знання, не може відповісти на базові контрольні питання. Не здатний самостійно виконати завдання лабораторної роботи (припускається грубих помилок у розрахунках чи рецептурі, які можуть бути небезпечними для життя тварини в реальній практиці). Висновки до лабораторної роботи відсутні
0	здобувач не виконав завдань лабораторної роботи, або відсутній на занятті без поважної причини

виконання завдань лабораторної роботи (для Тем 2–5,7–13,16,18,19,21–24)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 (максимальна)	здобувач у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом за темою лабораторної роботи. Безпомилково й самостійно виконує всі завдання (правильно виписує рецепти, проводить розрахунки доз чи концентрацій токсикантів, ідентифікує лікарські рослини тощо). Демонструє високий рівень професійного мислення, чітко відповідає на контрольні запитання.
1,5	здобувач добре розуміє теоретичний матеріал, але при відповіді може припуститися несуттєвих неточностей. У техніці виписування рецептів чи описі фармакологічної дії були допущені поодинокі дрібні помилки, які студент здатний виправити після вказівок викладача. Висновки до лабораторної роботи правильні, але мають дещо узагальнений характер
1	здобувач володіє лише основним (мінімальним) теоретичним матеріалом, фрагментарно орієнтується в темі. При виконанні роботи з дозуванням, класифікацією лікарських засобів або отрут припускається суттєвих помилок. Потребує постійної допомоги викладача. Висновок до лабораторної роботи формулює поверхнево або неповністю відображає сутність проведеної роботи.
0,5	здобувач має вкрай слабкі, уривчасті знання, не може відповісти на базові контрольні питання. Не здатний самостійно виконати завдання лабораторної роботи (припускається грубих помилок у розрахунках чи рецептурі, які можуть бути небезпечними для життя тварини в реальній практиці). Висновки до лабораторної роботи відсутні

0,5(мінімальний)	здобувач у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом за темою лабораторної роботи. Безпомилково й самостійно виконує всі завдання (правильно виписує рецепти, проводить розрахунки доз чи концентрацій токсикантів, ідентифікує лікарські рослини тощо). Демонструє високий рівень професійного мислення, чітко відповідає на контрольні запитання.
0	здобувач не виконав завдань лабораторної роботи, або відсутній на занятті без поважної причини

виконання самостійної роботи (опитування)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 (максимальна)	опанував тему самостійної роботи й ґрунтовно показав результати навчання: (розуміння сутності процесів виготовлення, зберігання та переробки рослинної сировини; дозування ліків, фармако/токсикодинаміки, фармако/токсикокінетики)
4	опанував тему самостійної роботи однак допустив мінімальні неточності при викладенні матеріалу щодо розуміння сутності процесів виготовлення, зберігання та переробки рослинної сировини; дозування ліків, фармако/токсикодинаміки, фармако/токсикокінетики
3	теоретично засвоїв тему самостійної роботи, однак викладення матеріалу невпевнене зі значними помилками що вказує на часткове розуміння сутності процесів виготовлення, зберігання та переробки рослинної сировини; дозування ліків, фармако/токсикодинаміки, фармако/токсикокінетики
2	опанував тему самостійної роботи й частково виконав завдання роботи, що свідчить про дещо вище за мінімальний рівень оволодіння сутностями процесів виготовлення, зберігання та переробки рослинної сировини; дозування ліків, фармако/токсикодинаміки, фармако/токсикокінетики
1 (мінімальна)	Частково опанував тему самостійної роботи, що вказує на мінімальний рівень пізнання сутності процесів виготовлення, зберігання та переробки рослинної сировини, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів; дозування ліків, фармако/токсикодинаміки, фармако/токсикокінетики
0	не опанував тему самостійної роботи

колоквіум (контрольне опитування для 5-го семестру)

Кількість балів	Критерії оцінювання
19–20 (максимальна)	узагальнив отримані знання та ґрунтовно оволодів матеріалом програмного матеріалу з ветеринарної фармакології, токсикології та лікарських рослин (глибоко розуміє механізми дії лікарських засобів, їхню кінетику в організмі тварин, чітко знає показання, протипоказання та симптоми токсикозів, розраховує дози препаратів чи антидотів для різних видів тварин, матеріал викладає логічно, лаконічно, використовує правильну професійну та наукову термінологію)
17–18	володіє програмним матеріалом, правильно й суттєво відповідає на поставлені питання. Добре орієнтується у класифікаціях препаратів, лікарських рослин, розуміє принципи терапії та профілактики. Правильно вирішує практичні завдання, але припускається поодиноких несуттєвих помилок, які може самостійно виправити під час співбесіди
15–16	опанував та узагальнив сутність процесів переробки, зберігання та виготовлення лікарських форм з невеликими уточненнями
13–14	узагальнив отримані знання щодо обґрунтування процесів зберігання

	рослин та їх переробки, фармакокінетики, фармакодинаміки, з незначними помилками
11–12	опанував та засвоїв значну частину матеріалу, розуміє принципи зберігання та виготовлення лікарських форм, припускається помилок
9–10	опанував та засвоїв частину матеріалу, частково розуміє сутність зберігання рослин та виготовлення лікарських форм, має помилки у розумінні механізму дії ліків на організм тварин
7–8	опанував частину знань щодо зберігання лікарських рослин, фармацевтичних препаратів, однак допускає значні помилки
5–6	частково, на рівні дещо вищому за мінімальний, опанував сутність процесів переробки рослинної сировини
3–4	опанував мінімальною кількістю теоретичного матеріалу дещо вищим за початковий відповідно до програмних результатів навчання
1–2 (мінімальна)	показав мінімальне володіння теоретичним матеріалом щодо сутності процесів переробки, зберігання рослинної сировини, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
0	не показав програмних результатів навчання (не опанував сутністю зберігання та виготовлення лікарських форм, дозування та механізму дії фармацевтичних препаратів)

колоквіум (контрольне опитування для 6-го і 7-го семестрів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
10 (максимальна)	узагальнив отримані знання та ґрунтовно оволодів матеріалом програмного матеріалу з ветеринарної фармакології, токсикології та лікарських рослин (глибоко розуміє механізми дії лікарських засобів, їхню кінетику в організмі тварин, чітко знає показання, протипоказання та симптоми токсикозів, розраховує дози препаратів чи антидотів для різних видів тварин, матеріал викладає логічно, лаконічно, використовує правильну професійну та наукову термінологію)
9	володіє програмним матеріалом, правильно й суттєво відповідає на поставлені питання. Добре орієнтується у класифікаціях препаратів, розуміє принципи терапії та профілактики токсикозів. Правильно вирішує практичні завдання, але припускається поодиноких несуттєвих помилок, які може самостійно виправити під час співбесіди
8	опанував та узагальнив сутність процесів переробки, зберігання та виготовлення лікарських форм з невеликими уточненнями
7	узагальнив отримані знання щодо обґрунтування процесів зберігання рослин та їх переробки, фармакокінетики, фармакодинаміки, з незначними помилками
6	опанував та засвоїв значну частину матеріалу, розуміє принципи зберігання та виготовлення лікарських форм, припускається помилок
5	опанував та засвоїв частину матеріалу, частково розуміє сутність зберігання рослин та виготовлення лікарських форм, має помилки у розумінні механізму дії ліків на організм тварин
4	частково, на рівні дещо вищому за мінімальний, опанував сутність процесів переробки рослинної сировини
3	володіє лише основним теоретичним матеріалом у межах мінімальних вимог, знання мають переважно репродуктивний (відтворювальний) характер. Допускає помітні неточності або помилки у формулюваннях механізмів дії ліків чи класифікації отруєнь. Погано орієнтується у суміжних питаннях теми

2	знання здобувача є фрагментарними, уривчастими або повністю відсутніми, допускає грубі помилки в теоретичному матеріалі (плутає фармакологічні групи, не знає небезпечних токсикантів), припускається критичних помилок.
1 (мінімальна)	знання здобувача є фрагментарними, уривчастими або повністю відсутніми, не орієнтується в базових поняттях колоквиуму. Допускає грубі помилки в теоретичному матеріалі (плутає фармакологічні групи, не знає небезпечних токсикантів), що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
0	не показав програмних результатів навчання (не опанував сутністю зберігання та виготовлення лікарських форм, дозування та механізму дії фармацевтичних препаратів)

екзамен

Кількість балів	Критерії оцінювання
20 (максимальна)	Ідеальна, вичерпна відповідь на всі теоретичні питання. Здобувач демонструє повне розуміння механізмів дії ліків та отрут на молекулярному рівні. Вільно володіє професійною термінологією
19	Відмінна відповідь. Здобувач повністю розкрив тему, логічно мислить, проте у теоретичній відповіді була присутня мінімальна заминка або поодинокі стилістична неточність у викладі матеріалу
18	Здобувач виявляє відмінні знання, самостійно аналізує матеріал. Допускається одна несуттєва неточність у другорядних деталях (наприклад, у формі випуску рідко використовуваного препарату чи фармакокінетиці), яку здобувач сам одразу виправляє
17	Здобувач знає матеріал. Є незначні зауваження до повноти теоретичної відповіді (наприклад, не повністю вказані побічні ефекти однієї з груп препаратів), яка не впливає на суть дозування
16	Добра, впевнена відповідь. Здобувач орієнтується в класифікаціях ліків та токсикантів. Потребує мінімального навідного запитання викладача
15	Здобувач володіє матеріалом, але відповідь має дещо репродуктивний характер (переказ підручника без глибокого аналізу). Застосування антидотної терапії, чи механізму дії препарату здобувач продемонстрував невпевненість і припустився однієї некритичної помилки, яку виправив з допомогою викладача
14	Загалом задовільна відповідь із помітними прогалинами. Здобувач знає основні групи ліків, але плутається в їхніх конкретних представниках або механізмах дії
13	Знання мають фрагментарний характер. Здобувач відповідає на базові питання, але не може провести диференційну діагностику отруєнь чи описати дію лікарської сировини
12	Здобувач демонструє мінімально допустимий рівень знань. Слабке розуміння токсикологічних процесів та механізму дії фармакологічних препаратів
11	Здобувач володіє лише базовими поняттями (знає назви груп, але не пам'ятає механізмів дії). Бал виставляється, якщо здобувач спромігся правильно назвати хоча б принципи надання першої допомоги при отруєннях або базову схему лікування
8–10	Здобувач має уривчасті знання. Не знає класифікації лікарських засобів. Припускається суттєвих помилок у розрахунках доз, які можуть призвести до неефективності лікування. Не знає базових лікарських рослин

5–7	Повна відсутність системних знань. Здобувач не розуміє різниці між фармакодинамікою та фармакокінетикою. Допущено грубу помилку в дозуванні (наприклад, завищення дози сильнодіючої речовини в 10 разів, що призведе до загибелі тварини)
1–4 (мінімальна)	Здобувач не здатний відповісти навіть на елементарні чи навідні запитання викладача. Повністю ігнорує медичну/ветеринарну термінологію, не знає структури рецепта
0	Здобувач відмовився відповідати, або був видалений з аудиторії за списування / використання сторонніх засобів

Порядок нарахування заохочувальних балів. За досягнення у науковій, дослідницькій та іншій діяльності, пов'язаній із навчальною дисципліною (участь і перемога в олімпіадах, конкурсах наукових робіт, підготовка наукових публікацій, участь у конференціях, міжнародних проєктах, науково-дослідній роботі кафедри тощо), здобувачу вищої освіти можуть бути нараховані заохочувальні бали понад основну шкалу оцінювання. Загальна кількість заохочувальних балів під час поточного контролю з навчальної дисципліни не може перевищувати 10 балів, що передбачено Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (але виключно в межах максимальної суми за семестр, наприклад: якщо здобувач мав 85 балів і отримав 10 заохочувальних, у нього буде 95. Якщо ж він мав 95 і отримав 10, то виставляється максимум – 100 балів).

Терміни нарахування додаткових балів: до початку залікового тижня здобувач вищої освіти має надати підтвердження (дипломи, сертифікати, копії тез, статей тощо), щоб бали були враховані до початку семестрового контролю.

Критерії нарахування заохочувальних балів:

Вид додаткової діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів
Участь у міжнародних освітніх або наукових проєктах (програмах академічної мобільності, грантах, Erasmus+ тощо), якщо тематика проєкту безпосередньо пов'язана з результатами навчання за дисципліною	8–10
Перемога (I–III місце) у Всеукраїнській або міжнародній студентській олімпіаді / конкурсі наукових робіт	7–10
Участь у Всеукраїнській або міжнародній олімпіаді / конкурсі наукових робіт (без призового місця)	3–5
Публікація наукової статті у фаховому виданні або тез доповіді на міжнародній / всеукраїнській конференції (одноосібно або у співавторстві з викладачем)	5–8
Проходження комплексних онлайн-курсів: Успішне завершення тривалого курсу (від 15–30 годин) з отриманням сертифіката	4–6
Виступ із доповіддю на засіданні наукового гуртка кафедри або студентській конференції	2–4
Участь у міжнародному або всеукраїнському тематичному вебінарі (тривалістю від 2 годин) із отриманням сертифіката та підготовкою коротких тез/есе про набуті компетентності	2–3

Участь у короткотривалому профільному вебінарі, онлайн-лекції або майстер-класі (без надання розгорнутого звіту, але з наданням сертифіката/скріншота участі)	1
---	---

Для ОК17 Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини, які вивчаються впродовж трьох семестрів, загальна підсумкова оцінка визначається як середньозважена з урахуванням усіх оцінок, одержаних у попередніх і поточному семестрах.

Середньозважена оцінка визначається за формулою:

$$R_{сзо} = (R_1 \times K_1 + R_2 \times K_2 + R_3 \times K_3) / K_{заг},$$

де: $R_{сзо}$ – середньозважена оцінка за навчальну дисципліну;

R_1, R_2, R_3 – оцінки за семестровий контроль з навчальної дисципліни у відповідних семестрах за 100-бальною шкалою;

K_1, K_2, K_3 – обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС, що вивчався у відповідному семестрі;

$K_{заг}$ – загальний обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: газетний папір, плоди рослин, трава, сушильна шафа, гербарій, живі лікарські рослини, лінійка, зошит, кутиметр, ступки, товчачики, ваги, різноваги, папір для пакування, збір лікарських рослин, борошно пшеничне, вода водопровідна, колби, порошок лікарських рослин, електрична плита, каструля, колби конічні, колби мірні, марля медична, лійка, ніжні частини лікарських рослин (трава, квіти, пелюстки, листки), годинник, вода кип'ячена, спирт етиловий, вазелін, олія соняшникова, розчин аміаку, тальк, біла глина.

Перелік інструментів, обладнання, устаткування та програмного забезпечення, потрібного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує навчально-наукова лабораторія терапії.

13. Політика навчальної дисципліни

Ключові принципи, якими керуються викладач і здобувачі вищої освіти: повага до особистості, доброзичливість і позитивне ставлення, довіра у взаєминах, партнерство. Активність, ініціативність і творчий підхід заохочуються.

– **щодо термінів виконання та перескладання:**

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були

оцінені у встановлені строки. Здобувач, який не з'явився без поважної причини на екзамен, вважається таким, що має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження екзамену для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається двічі: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.

– щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності які регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотримання норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Обов'язковими вимогами є: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної і наукової діяльності. Процедура розгляду порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти регламентована Кодексом академічної доброчесності ПДАУ.

– щодо використання інструментів штучного інтелекту:

Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету. Студент при опануванні дисципліни може використовувати продукт згенерований ШІ, але при цьому несе особисту відповідальність за зміст та результати роботи, підготовленої із використанням систем штучного інтелекту. Використання ШІ не звільняє студента від дотримання принципів академічної доброчесності, вимог законодавства щодо авторського права та захисту персональних даних, а також не повинно підміняти його самостійну пізнавальну діяльність. Факт використання системи штучного інтелекту під час підготовки академічної роботи підлягає обов'язковому розкриттю із зазначенням використаного інструмента та мети його застосування. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування завдань, візуалізації інформації для підготовки презентації. У разі використання у завданні текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач

вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання і презентацію за новою темою.

– **щодо відвідування занять:** відвідування занять є обов’язковим.

– **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:**

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Здобувач вищої освіти може опанувати рекомендований онлайн-курс та перезарахувати здобуті результати навчання як частину навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, проте не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

– **щодо оскарження результатів оцінювання:**

Порядок оскарження контрольних заходів урегульовано Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Результат оцінювання можна оскаржити не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Локес П.І., Панасенко І. Г. Лікарські рослини, Полтава. 2010. 264 с.
2. Лікарські рослини. Технологія вирощування та використання. / Якубенко Б. Є., Біленко В. Г., Лікар Я.О., Лушпа В. І. Київ : Ліра-К, 2020. 597 с.
3. Хмельницький Г. О., Духницький В. Б. Ветеринарна фармакологія : підручник. Київ, 2017. 571 с.
4. Державна фармакопея України. Х.: РІРЕГ, 2002. 532 с.
5. Клінічна ветеринарна фармакологія : посібник. О.І. Канюка та ін. Одеса, 2006. 296 с.
6. Ветеринарна токсикологія : підручник / Куцан О.Т. та ін. Київ : НУБіП України, 2022. 413 с.
7. Духницький В. Б. Клінічна ветеринарна токсикологія : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2024. 215 с.

Допоміжні

1. Алексєєв І., Діброва А. Повний атлас лікарських рослин. Київ: Глорія, 2019. 256 с.
2. Климчук О. В., Поліщук І. С., Мазур В. А. Лікарські рослини. Технологія

вирощування. Вінниця: ВНАУ, 2012. 188 с.

3. Бобкова І. А., Варлахова Л. В. Фармакогнозія : підручник. Вид. 3-є, переробл. і допов. Київ : Медицина, 2018. 503 с.

4. Методичні розробки для проведення лабораторних занять здобувачам вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина з навчальної дисципліни «Лікарські рослини» / Канівець Н. С., Бурда Т. Л. Полтава, 2021. 14 с.

5. Засоби, що пригнічують центральну нервову систему: Методичні вказівки / П.П. Шатохін, Н.С. Канівець. Полтава, 2019. 40 с.

6. Засоби, що збуджують центральну нервову систему: Методичні вказівки / П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2019. 30 с.

7. Антибіотики: методичні вказівки. П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2018. 52 с.

8. Сульфаніламідні препарати: методичні вказівки. П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2019. 45 с.

9. Лабораторна ветеринарна токсикологія : навчальний посібник / Левченко В. І. та ін. Біла Церква, 2012. 216 с.

10. Система контролю якості кормів та продукції тваринництва за показниками вмісту мікотоксинів : наук. метод рекомен. / Хмельницький Г. О. та ін. Київ : Видав. центр НАУ, 2006. 28с.

11. Токсикологія фосфорорганічних сполук. Методичні рекомендації / П. І. Локес та ін. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 35 с.

12. Токсикологія хлорорганічних сполук. Методичні рекомендації / П. І. Локес та ін. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 55 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Офіційний сайт Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка НАН України <http://www.nbg.kiev.ua>